

<<< מצוה להעביר הלאה אם ע"י אימייל ואם ע"י הדפסה, להגדיל תורה ולהאדירה.

מאור אהרן

פרשת ראה

רבי שמעון בן עזאי אומר לא בא הכתוב אלא להזהירך וללמדך עד כמה אתה צריך להתחזק במצות אם הדם שהוא קל להשמר ממנו שאין אדם מתאוה לו הוצרך לחזקך באזהרתו ק"ו לשאר מצות עכ"ל, ולכאורה לפי"ז הא דפרש"י הכא מקרא כ"ה היינו דוקא לרבי שמעון בן עזאי, ודוק.

י"ב כ"ח. שמר ושמעת את כל הדברים האלה אשר אנכי מצוך למען ייטב לך ולבניך אחריך עד עולם כי תעשה הטוב והישר בעיני ה' אלקיך. ולהלן, י"ג י"ט כתיב, כי תשמע בקול ה' אלקיך לשמור את כל מצותיו אשר אנכי מצוך היום לעשות הישר בעיני ה' אלקיך. וברמב"ן הכא כתב דבדוקא כתיב הכא 'את כל הדברים' ולא כתיב 'את כל מצותיו', והיינו משום ד'את כל הדברים', ה"ז כולל את מה שאמר הטוב והישר יעו"ש. והא דלהלן כתיב רק לעשות הישר והכא כתיב הטוב והישר כתב עלה במשך חכמה להלן שם, דהתם מיירי במפלתן של האומות ואין זה טוב לפני הקב"ה במפלתן של רשעים כדאיתא במגילה י' ב'.

י"ב ל'. השמר לך פן תנקש אחריהם אחר השמדם מפניך ופן תדרש לאלהיהם לומר איכה יעבדו הגוים האלה את אלהיהם ואעשה כן גם אני. פרש"י וז"ל אחרי השמדם מפניך אחר שתראה שאשמדם מפניך יש לך לתת לב מפני מה נשמדו אלו מפני מעשים מקולקלים שבידיהם, אף אתה לא תעשה כך שלא יבואו אחרים וישמידוך עכ"ל, והא דנשמדו אלו מפני מעשים מקולקלים שבידיהם, הכי כתיב לעיל עקב ט' ה', לא בצדקתך ובישר לבבך אתה בא לרשת את ארצם כי ברשעת הגוים האלה ה' אלקיך מורישם מפניך וגו'. ולפי"ז הא דכתיב (תהלים ע"ח נ"ה) ויגרש מפניהם גוים וגו', אין הכונה שבצדקותם של ישראל גירש הגוים, רק הכונה כמפניך דכתיב הכא.

י"ג א'. את כל הדבר אשר אנכי מצוה אתכם אתו תשמרו לעשות לא תסף עליו ולא תגרע ממנו. פרש"י וז"ל את כל הדבר קלה כבחמורה עכ"ל, וכן פרש"י לעיל י"ב כ"ח, ועיין משכיל לדוד דהתם מיירי לענין מצות עשה והכא מיירי לענין מצות לא תעשה יעו"ש. והנה משמע הכא דהא דתנן (פ' דאבות) והוי זהיר במצוה קלה כבחמורה, הוי מ"ע דאורייתא, ויל"ע.

י"א כ"ו. ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה. עמש"כ מרן הח"ח זצ"ל זי"ע בס' שמירת הלשון חלק ראשון בשער הזכירה פרק א' בתחילתו יעו"ש.

י"ב ה'. כי אם אל המקום אשר יבחר ה' אלקיכם מכל שבטיכם לשום את שמו שם לשכנו ודרשו ובאת שמה. יל"ה מהו המקום אשר יבחר ה', והרי הקב"ה כבר בחר המקום, והראיה שהאבות הקדושים התפללו שם, ועוד, וא"כ לכאורה היה הכתוב צ"ל המקום אשר בחר ה'. ושוב נמצא דכבר הק' כן ברבינו בחיי וכתב עלה וז"ל, ואע"פ שידעו הכל מעלתו של הר המוריה לא היו יודעין כי הוא המקום אשר בחר ה' כו' עכ"ל יעו"ש.

י"ב ט"ו. רק בכל אות נפשך תזבח ואכלת בשר כברכת ה' אלקיך אשר נתן לך בכל שעריך הטמא והטהור יאכלנו כצבי וכאיל. פרש"י וז"ל רק בכל אות נפשך כו' במה זה מדבר בקדשים שנפל בהם מום שיפדו ויאכלו בכל מקום כו', תזבח ואכלת אין לך בהם היתר גיזה וחלב אלא אכילה ע"י זביחה עכ"ל, אולי כונת רש"י דגיזה וחלב אסורים אף לאחר זביחה ורק אכילה שרי לאחר זביחה, אבל לכאורה אין כונת רש"י דגיזה וחלב מותרים אחר הזביחה דהא אין זה דבר אכילה ואף חלב אין זו דרך אכילה אלא דבר שתיה.

שו"ר דאיתא בספרי, כברכת ה' אלקיך יכול יהיו אסורים לאחר זביחה ת"ל כברכת ה' אלקיך, וראיתי הובא דפירש עלה בעמק הנצי"ב בזה"ל, כלומר מה שאמרנו ותזבח ולא גיזה יכול דגם לאחר הזביחה אסורה הגיזה וכן יהיה החלב אסור מה שנחלב לאחר השחיטה ת"ל כברכת ה' אלקיך כלומר דאין ענין ברכה לפסולי מוקדשין אלא לומר דלאחר זביחה יש בהן ברכה עוד מה שלא הותר בפירוש עדיין. עכ"ל. והיינו דבאמת הגיזה והחלב מותרים אחר שחיטה.

י"ב כ"ה. לא תאכלנו למען ייטב לך ולבניך אחריך כי תעשה הישר בעיני ה'. פרש"י וז"ל למען ייטב לך וגו' צא ולמד מתן שכרן של מצות אם הדם שנפשו של אדם קצה ממנו הפורש ממנו זוכה לו ולבניו ק"ו לגזל ועריות שנפשו של אדם מתאוה להם עכ"ל, והנה לעיל מיניה מקרא כ"ג כתיב, רק חזק לבלתי אכל הדם כי הדם הוא הנפש ולא תאכל הנפש עם הבשר ופרש"י וז"ל רק חזק לבלתי אכל הדם ממה שנאמר חזק אתה למד שהיו שטופים בדם לאכלו לפיכך הוצרך לומר חזק דברי רבי יהודה

עוד פרש"י וז"ל לא תספ עליו חמשה טוטפות בתפילין חמשה מינין בלולב ארבע ברכות בברכת כהנים עכ"ל, יל"ה דהא כבר כתיב לעיל ואתחנן ד' ב' לא תספו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם ולא תגרעו ממנו לשמר את מצות ה' אלקיכם אשר אנכי מצוה אתכם ופרש"י שם וז"ל לא תוסיפו חמש פרשיות בתפילין חמשת מינין בלולב וחמש ציציות וכן לא תגרעו עכ"ל, וצ"ב.

י"ג ה'. אחרי ה' אלקיכם תלכו ואתו תיראו ואת מצותיו תשמרו ובקלו תשמעו ואתו תעבדו ובו תדבקו. פרש"י וז"ל ואת מצותיו תשמרו תורת משה, ובקלו תשמעו בקול הנביאים, ואתו תעבדו במקדשו, ובו תדבקו הדבק בדרכיו גמול חסדים קבור מתים בקר חולים כמו שעשה הקב"ה עכ"ל, תנן (אבות פ"א) על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים, ויתכן שהסדר שנקט התנא הוא לפי הסדר דכתיב בקרא, והיינו, על התורה היינו דכתיב ואת מצותיו תשמרו והיא תורת משה וכן היינו דכתיב ובקלו תשמעו בקול הנביאים, ועל העבודה היינו דכתיב ואתו תעבדו והוא במקדשו, ועל גמ"ח היינו דכתיב ובו תדבקו, וק"ל.

י"ג ז'. כי יסתך אחיך בן אמך או בנך או בתך או אשת חיקך או רעך אשר כנפשך בסתר לאמר נלכה ונעבדה אלהים אחרים אשר לא ידעת אתה ואבתיך. פרש"י ז"ל אשר לא ידעת אתה ואבתיך דבר זה גנאי גדול הוא לך שאף האומות אין מניחין מה שמסרו להם אבותיהם וזה אומר לך עזוב מה שמסרו לך אבותיך עכ"ל, קצת צ"ב שהרי מצינו מהאומות שעזבו דרכי אבותיהם ונתגיירו גירות צדק, וכן צ"ב נמי דהא מצינו ביוצאי מצרים שאמרו עליהם הללו עובדי ע"ז כו' וכן מצינו בחטא העגל ובבעל פעור שעבדו ע"ז, וא"כ מהו אשר לא ידעת אתה "ואבתיך". וצ"ב. והעירוני דיתכן דהכונה לע"ז אחרת שגם אבותיו לא ידעו.

י"ג ט'. לא תאבה לו ולא תשמע אליו ולא תחס עיניך עליו ולא תחמל לא תכסה עליו. יש לדקדק למה כשאמר הכתוב ולא תחמל לא אמר ולא תחמל עליו, כמו כל המקרא דכתיב לא תאבה "לו" ולא תשמע "אליו" ולא תחוס עיניך "עליו" ולא תכסה "עליו". וצ"ב.

בברכה מרובה,
אהרן בהגאון הגדול רבי יעקב הלוי גרנדש שליט"א